

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta telekártyaképzési csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Olcsóbb utazás.

E cím alatt a Budapesti Hírlap, tehát az ország egyik legtekintélyesebb orgánusának hasábjain olvassuk a következő nagyérdekű sorokat:

— (Olcsóbb utazás.) Sorra kapjuk az írásokat, a melyek a jövő Magyarországról színesebb színesebb képet festenek. Tervek születnek szakadatlan sorban, de ezeknek a terveknek legnagyobb része olyan, a melynek semmi gyökere sincsen. Ezuttal egy igen talpraesett ötlettel áll elő egyik olvasónk. Azt mondja, kell, hogy a háború után az első teendő a visszatérés legyen Baross Gábor alkotásához a vasúti díjszabás dologában. Az a legfontosabb teendő, hogy megnyissuk az utat mindenki előtt, a mozgás lehetőségeit minél könnyebbé kell tenni. Jó szemű, vállalkozó szellemű emberek egész serege helyhez van kötve, mert túldrága az utazás és nem akarja egy bizonytalan eredményért kockára tenni a drága uti költséget. Hány üzlet halt meg ilyen módon, hány terv foszlott semmivé, eltekintve attól, hogy a legtöbb ember nem terjesztheti ki látókörét, nem ismerheti meg saját hazáját. A felsővidéki ember soha életében nem látja a tengert, de még a Dunáig sem igen jut el. A tenger melléke ezer meg ezer embernek adja vissza a legfőbb jót, az egészséget, de az ut drága, a közlekedés rossz. Egészséges üzleti szellemű ember előtt is elzárja az utat a drága vasút. Baross Gábor ezt akarta megkönnyíteni rendszerével, de az utódok sutba dobták a nagyszerű gondolatot. Ezt a gondolatot azonban nem szabad elejteni s a kormánynak módot kell találni ennek a kérdésnek minél alaposabb tanulmányozására.

Sehol, az ország egyik részében sem oly nagyfontosságú kérdés ez, mint épen a Székely-

földön, mely — úgy szólva — elszigetelten nyomorog a nemzet szívverésétől: a fővárostól, annál inkább a tengertől.

E nyomasztó bajon úgy lehetne segíteni, ha a zóna-rendszer visszaállításán kívül: az apahida—marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstancai vasúti fővonalat minél előbb kiépítenék és ezzel a Székelyföld mesterségesen visszafajított és végül is teljes leszegényedésére, kiszípolozására vezető állapotát megszüntetnék.

Különösen Csik- és Udvarhely vármegyék, sőt leginkább az utóbbi sinyli a zsákutcában levő közlekedési rabságot, mely hova-tovább mindinkább megfojtással fenyegeti.

Vajjon lesz-e Messiás, akit valamikor megváltóként fog üdvözölni az a nép, mely összes harctereinken dicsőséggel küzdött ki a fényes magyar győzelmet! ... Bár csak lenne! Bár csak már itt volna! ...

A harctéren.

I.

Immár az arccom idegen szél fujja.
Nagy darab föld választ el minket,
Vajjon a tértől csak nagyobbodik?
Vajjon feledésnek lészen ez utja?
„Fujja a szél, fujja, hazafelé fujja”
Fölzokog a nóta.
Istenem mikor lesz?
Mikor otthon fujja, mikor otthon fujja.

Köszikla, azur ég, mint a lányka szeme,
Beh sok emberélet néz onnan fönnről le.
Kik lesznek társai? Egyik se reméli,
Csak mikor rá gondol, mindenki azt véli:
„Fujja a szél, fujja, hazafelé fujja”,
Mind csak azt zokogja:
Istenem soh' sem lesz,
Mikor otthon fujja, mikor otthon fujja.

II.

Kurucok, vitézek,
Régi jó legények!

Régi kurucvilág, a vitézi élet
Most újra föléled.
Csak a hátunk görnyed,
Csak a lábunk szenved...
Azért jókedvünk van
Kurucok, legények!

Csak a hátunk görnyed,
Csak a lábunk szenved,
Sarkantyú, csótárpapíra, toll hosszú
Minek a legénynek?
Égen borus felhő,
Halál úgy is eljő...
Azért jó kedvünk van
Kurucok, legények!

Medikus.

A hős 82-esek

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XLVII. közlemény.)

Bács György 12. sz. Csikvárhely 1882. ms. — Bács István 7. sz. Csikszenttamás 1892. ms. — Bajkó Károly 7. sz. Csvm. Gyergyóditró 1887. ms. — Bajtalan Kálmán 23. sz. Csikjenőfalva 1890. ms. — Bakas József 23. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1889. ms. — Bakk Áron pött. 9. sz. Udvm. Kecskisfalud 1888. ms. — Bakó Pál 4. sz. Csikcsomortán 1894. ms. — Bakos István 5. sz. Csvm. Gyergyóremete 1892. ms. — Balázs Albert 5. sz. Csvm. Gyergyóremete 1886. ms. — Balázs Elek 11. sz. Udvm. Árvátfalva 1885. ms. — Balázs I. András 23. sz. Csvm. Ditró 1887. ms. — Balázs András c. ővezető 18. sz. 1890. ms. — Balázs Benjámin ővezető 7. sz. Csiktusná 1884. ms. — Balázs Balázs 23. sz. Udvm. Szentegyházfalva 1890. ms. — Balázs János 2. sz. Udvm. Korond 1893. ms. — Balázs János 3. sz. Udvm. Székelybetlenfalva 1887. ms. — Balázs József 5. sz. Udvm. Korond 1892. ms. — Balázs József (Lajosé) 22. sz. Udvm. Korond 1890. ms. — Balázs Imre 2. sz. Csvm. Gyergyóditró 1897. ms. — Bálint Ferenc 8. sz. Udvm.

Zetelaka 1890. ms. — Balint János 11. sz. Csikmadaras 1886. ms. — Bálint Károly 2. pót. sz. Udvm. Székelykeresztúr 1891. ms. — Bálint Kálmán 5. sz. Udvm. Bogárfalva 1894. ms. — Bálint Kálmán 11. sz. Csiklázárfalva 1894. ms. — Bálint Lázár 1. sz. Udvm. Oroszhegy 1882. ms. — Bálint Lajos c. ővezető 22. sz. Udvm. Székelykeresztúr 1890. ms. — Bálint Márton tizedes 5. sz. Csvm. Kilyénfalva 1889. ms. — Balint Sámuel 22. sz. Udvm. Korond 1890. ms. — Bálint István (Ignác) 22. sz. Csikdánfalva 1893. ms. — Balint István 8. sz. Csikkarczfalva 1889. ms. — Balló Gáspár pött. 22. sz. Udvm. Magyarhermány 1888. ms. — Balló Gáspár 1. sz. Udvm. Magyarhermány 1886. ms. — Balló Mózsef 4. sz. Udvm. Száldobos 1894. ms. — Balmos Aurél 10. sz. Csvm. Gyergyóholló 1894. ms. — Balog Sándor 22. sz. Udvm. Magyarhermány 1888. ms. — Balog Domokos pött. 21. sz. Csikszentmiklós 1885. ms. — Balog Imre pött. 22. sz. Csikszentimre 1888. ms. — Balog Félix 11. sz. Csikborzsova 1892. ms. — Balog Ignác 2. sz. Csikszentmiklós 1885. ms. — Balog Lajos 22. sz. Udvm. Székelybetlenfalva 1893. ms. — Balogh Dénes szakaszvezető 20. sz. Udvm. Bogárfalva 1884. ms. — Bányai József 10. sz. Udvm. Székelyvécze 1892. ms. — Bara Albert 22. sz. Csikszentdomokos 1887. ms. — Bara II. Márton 9. sz. Csikszentdomokos 1894. ms. — Barabás Sándor 21. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1883. ms. — Barabás Ferenc 5. sz. Csikszentdomokos 1893. ms. — Barabás Ferenc 2. pót. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1894. ms. — Barabás János 20. sz. Udvm. Homoródkarácsonfalva 1893. ms. — Barabás Márton 11. sz. Udvm. Magyarhidgkut 1888. ms. — Barb Simon (Lupuj) pött. 22. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1888. ms. — Baricz János 9. sz. Csvm. Gyergyófalva 1894. ms.

— Baricz József 7. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1883. hadifogoly. — Baricz István 23. sz. Csvm. Csoma-falva 1887. ms. — Bartalis András 7. sz. Csvm. Gyergyócsomafalva 1893. ms. — Bartalis Imre 4. sz. Udv. Olasztelek 1894. ms. — Bartalis János 22. sz. Csikgőrcsfalva 1888. ms. — Bartalis Péter pött. 8. sz. Csikkarcsfalva 1885. ms. — Barthá Dónes 23. sz. Csikszentsimon 1889. ms. — Barlos Mihály őrzetű, c. tizedes 5. sz. Udv. Székelymagyaros 1890. ms. — Basa Imre 5. sz. Csikszögöd 1890. ms. — Botár János 20. sz. Csiktaplocza 1883. meghalt 1915. május 9. — Becze Sándor 22. sz. Csvm. Gyergyószárhely 1884., meghalt 1915. május 3. — Becze Áron 23. sz. Udv. Keresztisfalud 1885. ms. — Becze József 11. sz. Csvm. Borszék 1894. ms. — Becze Mihály 7. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1884., meghalt 1915. május 7.

(Folytatjuk.)

Háborus egészségügy.

(Saj. tud.) A világháboruban győzelmes hadjáratunk egyik legfontosabb alkotó részét az egészségügy nagyfotosságu kérdése képezi. Ma már — hála orvosi karunk önfeláldozó ténykedésének — nem lehet a régebbi háborúk rémétől, a különböző ragályos betegségektől rettegni. Ezek ellensúlyozását a derék orvosok, teljes mértékben hatalmukban tartják, a tudomány fegyvereivel már gyökerében elfojtják s így a háborúk legveszedelmesebb parazitáitól mentesítve vagyunk. Hogy mit jelent ez, azt a hajdan viselt háborukat előzőnlő, az embereket halom pusztító nyavalyák statisztikái eléggé igazolják.

Székelyföldünk természetadta központja Székelyudvarhely, az ősi székely anyaváros is azok közé tartozott, amely csak kiváló orvosainak tapintatos, előrelátó és nagy lelkiismerettel véghezvitt gondoskodása folytán szabadult meg a világháborus ragályos betegségek pusztításaitól. E város polgárai és katonai orvosi kara valóban elismerést s a legmesszebb terjedhető hálát vívta ki működésével — általánosságban.

Mig Dr felei Lengyel József vármegyei tisztí főorvos maga is házról-házra járt a kolera-elleni beoltásokat díjmentesen végezni, addig Dr svábóczi és tóthfalusi Sváby Nándor 82 es csapatorvos-főnök a katonák sok ezreit oltotta be ezenkívül Székelyudvarhely város közegészségének megóvása körül is oroszánrészt vett az éjjel-nappali munkában.

Ki is ez a fiatal, alig 26 éves orvos, akit város- és megyeszerte annyi ember ismer s aki egycspásra képes volt ily rövid idő alatt tudásával, előzékeny, finom modo-

rával, őszinte, egyenes, karakteres fellépésével a közönséget meghódítani!?

Megmondjuk, mert minden jel arra mutat, hogy ezt a derék embert sorsa egyenesen hozzánk vezérelte azért, hogy véglegesen közöttünk maradjon és itt, e székely anyaváros közönségének legyen humánus érzésű, nagy ámbicióval dolgozó orvosa.

Dr svábóczi és tóthfalusi Sváby Nándor 1889. március 27-én Szepes-tóthfaluban született. Iskolai tanulmányait Eperjesen és az egyetemet Kolozsvárt végezte. A nagyhirű Dr Brándt Viktor sebésztudósnak volt kiváló tanítványa. Bánffyhungadon a közkórháznál osztályorvos, Pécsen a nőgyógyászatot gyakor-nok, Désen sebészeti alorvos és Nagyváradon, az ottani országos kórháznál, mint segédorvos működött. Ez utóbbi helyről vonult be katonai szolgálatra és lett csapatorvos-főnök Székelyudvarhelyt, hol nemcsak a város közönsége, de a vidék is rendkívül széles körben vette igénybe kitűnő segítségét. Családos ember. Egyik gyermekük már Székelyudvarhelyt született. Felesége tordátfalvi Keresztés Anna, tehát udvarhelyvármegyei székely nő.

Röviden ezekben kívántuk ismertetni Dr Sváby orvost, akit eddigi érdemes közszolgálatának elismeréséül, Székelyudvarhely város képviselőtestületének egyetemes többsége, a most szervezés alatt álló városi másodorvosi állásra kíván megnyerni.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XLIX.

Nagy András pött. 50. gye. Tavm. Székelykocsárd 1884. hadifogoly (Tomsz, Oroszország). — Németh Tolnai Ferenc pött. 50. gye. Tavm. Felvincz 1881. hadifogoly (Bijsk). — Neimes Lajos tart. 50. gye. 5. sz. Tavm. Torda 1887. hadifogoly (Bijsk). — Nikola Vazul pött. 50. gye. Tavm. Fehérvölgy 1892. hadifogoly (Bijsk).

Pálfi Ferenc c. őrzetű 5. gye. 6. sz. Tavm. Várfalva 1884. hadifogoly (Bijsk). — Pap Sándor 50. gye. Tavm. Bányabükk 1893. hadifogoly (Serdobsk). — Papp Gábor tart. 50. gye. Tavm. Bányabükk 1883. hadifogoly (Bijsk). — Popa György pött. 50. gye. 8. sz. Tavm. Aranyosegerbegy 1890. hadifogoly (Muron). — Popa János pött. 50. gye. 2. sz.

Tordaavm. Dombro 1881. hadifogoly (Oroszország). — Porcsilla Gábor pött. 50. gye. Tavm. Mezőnagycsán 1886. hadifogoly (Oroszország). — Purcel Demeter vagy Gábor 50. gye. 3. gépf. oszt. Tavm. Aranyosfő 1889. hadifogoly (Nis, Szerbia).

Rajta György 12. árkászászlóalj 2. sz. Marostvm. Marosoroszfalu hadifogoly. — Rentea Gábor pött. 50. gye. Tavm. Muncsel 1889. hadifogoly (Bijsk). — Repegye Joachim tizedes, c. szakaszvezető 50. gye. 8. sz. Tavm. Hidas 1887. hadifogoly (Oroszország). — Ros Artimon pött. 50. gye. Tavm. Sütmege 1886. hadifogoly (Oroszország). — Ros János pött. 50. gye. 16. sz. Tavm. Borrév 1888. hadifogoly (Bijsk). — Rusz Sándor 50. gye. 5. sz. Tavm. Mezőszenjakab 1891., meghalt 1915. márc. 17. — Rusz Simon 50. gye. gépf. oszt. Tavm. Offenbánya 1885. hadifogoly (Bijsk).

Sbunka Cyril vagy János pött. 50. gye. Tavm. Nagyaklos 1881. hadifogoly (Nis, Szerbia). — Sipos Demeter pött. 50. gye. Tavm. Asszonyfalva 1889. hadifogoly (Leskovác, Szerbia). — Steff Tódor 50. gye. 11. sz. Tavm. Marosdácse, meghalt 1915. márc. 13—31. — Susman Péter c. őrzetű 50. gye. Tavm. Aranyosmohács 1883. hadifogoly (Bitolja, Szerbia).

Szabó Demeter 50. gye. 14. sz. Tavm. Mezőcsán 1892. hadifogoly (Nis, Szerbia). — Szaporaán Sándor pött. 50. gye. Tavm. Mezőszenjakab 1889. hadifogoly (Oroszország). — Szász András pött. 50. gye. Tavm. Torda 1881. hadifogoly (Rjásan). — Szöv János pött. 50. gye. Tavm. Aranyosegerbegy 1890. hadifogoly (Bijsk). — Szota Vazul vagy Miklós pött. 50. gye. Tavm. Csértés 1890. hadifogoly (Bijsk).

Todea József vagy Miklós (Gogi) 50. gye. Tavm. Fehérvölgy 1892. hadifogoly (Bijsk). — Trinka István 50. gye. Tavm. Felsőaklos 1893. hadifogoly (Leskovác, Szerbia). — Turdeán Tódor pött. 50. gye. Tordaavm. Alsódetrethem 1883. hadifogoly (Bijsk). — Tyok György pött. 50. gye. Tavm. Csértés 1887. hadifogoly (Bijsk). — Utz György 50. gye. 4. sz. Tavm. Aranyosbánya 1891. hadifogoly (Bar-naul).

Valean Sándor tart. 50. gye. 14. sz. Tavm. Mezőcsán 1885. hadifogoly (Bijsk). — Valean János 50. gye. 7. sz. Tordaavm. Mezőnagycsán 1889. hadifogoly (Bijsk). — Vlád Miklós tart. 50. gye. Tavm. Lupsa 1888. hadifogoly (Oroszország). — Vulturáz József tart. 50. gye. 12. sz. Tavm. Szkerisora 1884. hadifogoly (Bijsk). — Vutka Simon vagy Eliás László 50. gye. 5. sz. Tavm. Kisbánya 1887. hadifogoly (Bijsk).

Winceze János tart. 50. gye. Tavm. Alsójára 1882. hadifogoly (Bijsk). — Zentner Ferenc Tavm. Torda 1885. hadifogoly (Nis, Szerbia).

Zsána János 50. gye. 5. sz. Tavm. Aranyosrákos 1894. hadifogoly (Bijsk).

Helyreigazítás a 85. sz. veszteségi lajstromhoz: Arion József pött. 50. gye. Tavm. Ruhaegres 1885. hadifogoly (Bijsk). — Moldován György 50. gye. 13. sz. Marostvm. Görgény-üvegcsür 1892. hadifogoly (Bijsk). — Onetzi Onet Páter őrzetű 50. gye. 11. sz. Tavm. Topánfalva 1892. hadifogoly (Oroszország). — Sassi Sás János 50. gye. 12. sz. Tavm. Berkes 1890. hadifogoly (Bijsk). Mint sebesültek voltak kimutatva. (Folytatjuk.)

53 esztendő Udvarhelyvármegye közgazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárá Orbán Ottó.

XIV.

Ugron János megbuktatása után, Haller az én csekély személyem ellen indított élet-halálharcot. Engemet, az egyszerű, szerény falusi földmives embert akart erkölcsileg és anyagilag tönkre tenni.

Az akkori miniszterelnök: Bárá Bánffy Dezsőhöz felterjesztést tett, hogy Udvarhelyvármegyében az ellenzéket csak úgy lehet megbuktatni, ha engemet legalább két évig bebörtönöznék. Mert a nép között csak nekem van befolyásom, a székely nép, székely testvéreim reám hallgatnak, bennem bíznak és engem követnek. A hatalom, a főpasa velem szemben tehetetlenül áll. A székely népet nem ő vezeti, hanem én, az egyszerű székely földmives ember.

A kormánytól Haller megkapta az engedélyt, hogy engem ártalmatlanná tegyen.

Én voltam az országban az első választási elnök, aki ellen bűnvádi eljárást indítottak.

Oláhfaluban törvényhatósági bizottsági tagot kellett választani. Választási elnöknek engem küldött ki Ugron János akkori alispán. Két jelölt volt. Haller jelöltje Dániel Károly, akit akkor már számtalan hivatali visszaélései miatt, hosszú időn át viselt körjegyzői állásából elcsaptak, — az ellenpárt jelöltje pedig Ambur Ignác, egy talpig derék, becsületes odaváló székely ember.

Dániel Károlynak bőven volt pénze, amit választási költségekre kapott. Heteken keresztül látott, vesztegetett, hogy a többséget magának biztosítsa. Mikor én a választást megelőző napon kimentem elnököl-ni, akkor Dániel Károly ellenfelével szemben fölényben volt. A választást előző délután a szavazókat összegyűjtötte és azok között — miután késő estig itatta, a szó teljes értelmében lerészegítette őket — a szavazó-lapokat kiosztotta.

Az ellenfél kortesei ezt észrevették s mikor a választók hazatértek lakásaikba, házról-házra jártak és mindenütt „betekintés végett” elkérték a Dániel-féle szavazó-cédulákat. Kihúzták a Dániel Károly nevét és helyébe az Ambrus Ignácét írták oda.

A részeg választók e csinyt nem vették észre és Dániel is biztos lévén jól elintéztet dolgában, másnap az urnánál mindannyian leadták a kijavított szavazó-lapokat, melyek az ellenfél eredeti szavazó-lapjaitól színben is különböztek.

A választás napján a község házában megjelenve, a szavazatszedő bizottságot megalakítottam. Bizalmi férfiakul mind a Dániel Károly emberei kerültek be. Én az asztal közepe részén elfoglaltam az elnöki helyet, a két szavazati jegyzék vezetője pedig mellettem két felől foglalta el helyét. A többi bizalmi férfiak az asztallal szemben és oldalra álltak. Az asztalnál velem szemközt adtam helyet Tankó Ignác bizalmi férfinak, Dániel Károly sógorának.

A szavazás kezdetét vette. A szavazók a szavazati lapokat a velem szemben ülő Tankó Ignác kezébe adták és ő nyújtotta nekem át. Én pedig az asztal tetején levő urnába tettem be azokat.

Dániel Károly és pártja látta, hogy az ő színes szavazati lapjuk nagy többségben került az urnába, győzelmi mámortól ittasulva tomboltak örömmükben.

Záróra után, mikor a szavazati lapok kiszedésére került a sor, iszonyuan hosszú képeket vágtak, hogy az eredmény egészen mást, vagyis az ő bukásukat mutattja.

Dániel Károly megrohanta a szavazatszedő urnát és elakarta rabolni. E miatt kénytelen voltam őtet a választási eljárás befejeztéig a helyiségből csendőrékkel eltávolítani.

A választás eredménye Ambrus Ignác győzelme és Dániel Károly bukása volt, amelyért Haller főispán iszonyu dühbe gurult s ellenem, mint választási elnök ellen, Dániellel bünvádi feljelentést tett. Azzal vádolt, hogy a választók által benyújtott szavazati lapokból, — melyeket nekem egyenként Tankó Ignác, a Dániel bizalmi embere és sógora nyújtott át s én azokat azonnal a szavazatszedő urnába tettem, Bosco módjára, a bizalmi férfiak előtt és ellenőrizése mellett — 160 darabot kicseréltem az ellenfél szavazati lapjaival s ő azért bukott meg.

E hihetetlen és képtelen állítás képezte a vád tárgyát anélkül, hogy a bizalmi férfiak s maga Dániel Károly, aki állandóan a szavazatszedő urnánál őrködött, csak egyetlen alkalommal is meggyőződött volna arról, hogy én tényleg a 160 db szavazati lapot kicseréltem. Ezt különben az egész választás ideje alatt nem kifogásolták, mert arra okuk nem is volt, sem pedig az aktus befejezése után jegyzőkönyvi tiltakozás tárgyává nem tették, mert nem lehettek — ok nélkül... Tehát nyilvánvaló dolog, hogy utólagosan eszelték ki ellenem ezt a körmönfont vádat.

Én és néhai Ugron Gáspár, puritán jellemű elvtársam, egyszerre ketten kerültünk a vádlottak padjára. Neki, mint Ugronnak az volt a bűne,

hogy néhai Pálffy Ferenc vármegyei tiszti ügyész ellen a törvényhatósági közgyűlésen interpellációt nyújtott be, amelynek alapján Haller rágal-mazás címén feljelentést tettett Pálffyval. Ellenem pedig választók jogának megsértése miatt emeltetett vádat Dániel Károly elcsapott körjegyzővel.

A két ügyet együttesen tárgyalta a székelyudvarhelyi kir. törvényszék. Ugron Gáspárral egyszerre ültünk a vádlottak padján.

Haller az Ugron János felfüggesztésével megüresedett alispáni állásra Jakab Gyula vármegyei főjegyzőt juttatta be és ennek helyébe főjegyzőnek Gróf Lázár Ádámot, az akkori főispáni titkárt, Haller megbízott emberét ültette.

A kir. törvényszéknek Mentovich Gyula volt az elnöke, a kinek eljárásaiban már akkor mutatkoztak a tébolyodás jelei és rövidesen reá tényleg megtébolyodott.

Székelyudvarhely város polgársága oly nagy érdeklődést tanúsított a főtárgyalás iránt, hogy a megjelen-teket a tárgyalási nagyterembe elhelyezni nem lehetett.

Dániel Károly pártjának összes tagjait, akiket megvesztegetett, fuvar- és utiköltséggel ellátott, tanuképpen mind be hozta Oláhfaluból Székelyudvarhelyre. Ezek a kihallgatás rendjén eskü alatt azt vallották, hogy az általuk beadott szavazati lapokon Dániel Károly neve volt felírva és ezt ők látták; noha egyik sem tudott egy betűt is olvasni közülük.

Igy igazolták hamisan, hogy Ambrus Ignác többsége — csak a szavazati lapok kicserélésének eredménye lehetett...

(Folytatjuk).

HIREK.

— **A béke és ellenségeink.** Hogy a béke mikor áll helyre, az kizárólag ellenségeinktől függ — mondotta Gróf Tisza István miniszterelnök a képviselőház a hó 7-iki ülésén és így folytatta: De eggyel legyünk tisztában. Mentül később jönnek ellenségeink arra a meggyőződésre, hogy céltalan és bűnös vérontás ez a további háboru, mentül nagyobb győzelmeket fogunk aratni addig, a míg ez a meggyőződés beáll, mentül nagyobbak lesznek azok az áldozatok, a melyeket a harc ránk hárított: természetesen annál súlyosabbak lesznek ellenfeleinkre nézve a béke föltételei...

— **82-es tisztek kinevezése.** A király Ő Felsége Bitterman István hadnagyot — főhadnagynak, Werner János tart. hadnagyot — tart. főhadnagynak, Lisztai Miklós tart. zászlóst — tart. hadnagynak, Adorján Imre, Dr Nagy Imre, Kovács Dezső, Gál Sándor, Atlasz Sándor, Mansfeld Dániel, Hunfalvi Albert, Révész János, Rosenbaum Egon, Meixner Ló-

rinc, Dr Doros György, Ladányi Emil, Péter József, Gaál Miklós, szentgericei Dr Jakab Tibor tart. hadapródokat, illetve zászlósokat — tart. hadnagyoknak nevezte ki.

— **Berlin—Konstantinápoly.** A napilapok hírül adják, hogy már legközelebb ismét megindul a berlin—konstantinápolyi közvetlen expressz-vonat.

— **Dr Elekes 3-ik kitüntetése.** Már többször megemlékeztünk Dr Elekes Domokos székelykereszturi ügyvéd, 21-es vadász-zászlós világ-háborus érdemeiről. A derék székely ügyvéd a német vaskereszt és az I. osztályu ezüst vitézségi érem mellé, az olasz harc téren most elnyerte a II. osztályu ezüst vitézségi érmet is. Jelenleg pedig — mint értesülünk — Bécsben, a Garnisonspitalban sebesülten fekszik.

— **1916.** A jövő 1916-ik év szombati nappal kezdődik és vasárnappal végződik. Lesz benne 3 nap- és 2 holdfogyatkozás. A farsang 61 napig tart, január 7-től március 7-ig. Husvét ünnepe április 23-ára, pünköst pedig június 11-ére esik. Az ünnepek közül csak Szent István király ünnepe esik vasárnapra. Karácsonkor hármassünnepe lesz, mert december 24-ike vasárnap s így Nagykarácson és István vértanu ünnepe hétfőn és kedden lesz. Az 1916-ik év különben szőkösztendő.

— **Kitüntetett 82-esek.** Ő cs. és kir. apostoli Felsége az ellenség előtt tanúsított bátor és vitéz magatartásukért az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel kitüntette: Wolf Ernő tart. hadnagyot, Bán Albert szakaszvezetőt, Lengyel György egyévi önkéntes, címz. szakaszvezetőt, Nagy Lázár tizedest; a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerték el: Kenyeres László, Kontros András tart. zászlósok, Wagner Richárd tart. hadapród, Kertész Albert őrmester, Zednik Ferdinánd I. oszt. számvevő altiszt, Gagyó Mózes, Hanus János, Hodgys Lajos, Pító Dénes, Deák Lajos, Balázs József szakaszvezetők, Mihályfi János, Lőrincz Ferenc, Chaiupa József tizedes, címz. szakaszvezetők, Márton Áron III. oszt., címz. II. oszt. fegyvermester, Angi Ferenc, Nagy Sándor, Német Ferenc, Lőrincz Gyula, Ambrus János tizedesek, Sándor Albert, Kari Lajos őrzetető, címz. tizedesek, Simó Gábor őrzetető, György Lajos, Duka János, Bakó Gergely, Szabó János, Pál István, Antonia Pál, Fodor Kálmán, Salla Béla, Sebők Márton, Simon Gergely, László János, Tóth Lajos, Burus András gyalogosok; bronz vitézségi érmet kaptak: Szabó Lőrincz törzsőrmester, Farkas János szakaszvezető, Horváth József egyévi önkéntes, címz. szakaszvezető, Sándor Imre, Sztojka János, Gál József, Uzsák János tizedesek, Becze József őrv. címz. tizedes, Ferencz István, Ráduly Balázs, Németh András, Fazakas Mózes, Nagy Mózes, Prochaska Antal, Balázs István, Lázár Bálint őrzetetők, Gál Károly, Klostorsian György, Balázs

Ágoston gyalogos, címz. őrzetetők, Gábor József, Biró Áron, Sánta Károly, Fülöp Albert, Simon János, Pasku Sándor, Ryikó András, Antónia Ferenc, Oláh Mihály, Gergely Ágoston, Sánta Félix, Antal József, Csata István, Csiki Zsigmond, Balint Sándor, Schop Lukács, Zöld Lajos gyalogosok.

— **Nagy hidegek** voltak az elmúlt november hó végén és e hónap elején. Különösen Csikban 20—22 C. fokra és éjjel még 30 fokra is lesüllyedt a hőmérő. Székelyudvarhelyt pedig 17 C. fok volt nappal a legnagyobb hideg. December 2-án hirtelen kezdett enyhülni és az elmúlt héten már 10—12 C. fok meleg volt — napközben. A sok hó rohamosan olvadt s a szánt is eltűnt. Meteor szerint: 13. szeles esetleg viharos, csapadékos, 16. derült, száraz, 21. száraz, hideg, 22. száraz, téli hideg, szeles vagy viharos, 26. szeles, hidegjellegűek lesznek — a bolygók állásaiból következtetve.

— **Halálozás.** Dr Gross Frigyes volt székelykereszturi járási orvos ez évi nov. 26-án, életének 93-ik évében elhalt Etéd községben, hol a család temetkezési helyén tették örök nyugalomra. A széleskörű rokonság között esiafalvi és lisznyói Csia Kálmán etédi ref. lelkész, képezdei rendkívüli tanár és neje etédi Péter Gabriella s gyermekeik: Márta, Gabriella, Zsófia, Péter és Kálmán gyászolják.

— **Sziobari, cigarettát katonáinknak!** A katonák karácsoni megajándékozását célzó, akciós vezetősége — a Hadsegélyző Hivatal, a Vöröskereszt — újlag szeretetteljes figyelmébe ajánlja közönségünknek az összes dohánytőzsdékben kapható 1, 2 és 10 filléres jótékonyági bélyegeket, amelyeknek eladott mennyisége után a tőzsdék dohányterméket fognak az intéző-bizottság rendelkezésére bocsátani. Vásároljon a bélyegekből mindenki, hogy minél több szivar és cigaretta jusson katonáinknak!

— **A földgáz Tordán.** Az erdélyi városokat egyre közelebből kezdi érdekelni a földgáz. November hó közepén Torda városában igen élénk mozgalom indult meg aziránt, hogy a már a városba bevezetett földgáz, — mely jelenleg négy nagyobb gyárat tart üzemben — a polgárság részére is igénybevehetővé tétessék ebben a rettenetes fadrágaságban. E tekintetben a kormánnyal és a vállalkozókkal a tárgyalások most vannak folyamatban. A vármegye gazdasági érdekeltsége is mozgalmat szándékozik indítani a földgáz igénybe vétele tárgyában, hogy a megye területén levő gázutak mielőbb kihasználhatók legyenek.

— **A diftéria-szérum jubileuma** volt e hó 5-én. Ekkor volt 25-ik évfordulója annak, hogy Dr Behring Emil német orvostanár korszakalkotó találmányáról beszámoló munkája megjelent. Megszámlálha-

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

“TURUL”
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját flóktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Flókraktár:

Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 9.

tatlan annak az emberi életnek a száma, melyet Behring találmánya mentett meg 25 év lefolyása alatt s ma már a difteritisz nem az a gyilkos kórság, mellyel szemben az orvosi tudomány tehetetlen, mint volt azelőtt. Ezt Dr Behring professzornak köszönheti az emberiség, aki az egész világ jóltevője s a gyermekvilág valóságos megváltójává lett. Áldott legyen érette!

— **A drágaság** egyik legfőbb oka a fogyasztók szervezetlensége. Mert a szervezett fogyasztókörzség hamarosan megszüntetné az áremelő uzsorát, a kartellek garázdalkodásait. Közelebbről Sepsiszentgyörgy és Csikszékely városok fogyasztói alakították meg a szövetséget.

— **Bekonulások ehelasztása.** A folyó évi október és november havában tartott pót szemlén alkalmasnak talált népfelkelők e hó 15-én kötelesek bevonulni.

— **Téli falusi gazdasági előadások.** A Tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egyesület a Magyar Gazdaszövetséggel karöltve és annak támogatása mellett, az idei tél folyamán a megye több községében téli falusi előadásokat fog rendezni. Az Egyesület tervbevette, hogy az Állami Rokkantügyi Hivatallal karöltve, a tordai központi és három kisegítő kórházban ápolt lábadozó katonák részére, külön fog rendezni gazdasági előadásokat.

— **Új postahivatalok.** A székely kamara közli, hogy az osztrák és magyar csapatok által Oroszlenyelországban megszállott területen Lubartow és Nowo-Aleksandrya helyeken I. és Zarkiban II. oszt. hadtápposta nyílt meg. A német csapatok által megszállott területekkel még ezidő szerint a mi csapataink által hódított terület nem érintkezhetik, tehát oda címzett csomagokat hadtápposta hivatalok el nem fogadják.

— **Tizenöt millió értékű fa beszerzése** ügyében tárgyal hadvezetőségünk és a bolgár kormány egy

magyar fakereskedő céggel, mely a szóban levő épületfát Erdélyből akarja beszerezni.

— **Magyar Könyvtell Folyóirat.** Havi szaklap a számveteli ismeretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félévre 4 korona. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól, mely Budapest VIII. Vasútcia 9. sz. a. van; a „Székelyország” olvasói ingyen kapják.

— **Állatvásári jelentés.** A tordai Miklós-napi állatvásáron — mint tudósítónk írja — jó felhajtás mellett az igazságtör árak elősúly klgként 2.40—2.60 korona között, a tehének, vágómarhák ára klgként 1.90—2.10 korona között ingadozott. A sovány sertés klgként 3 korona, hizott sertés 3.60 korona és 4 korona volt, mérsékeltén jó felhajtás mellett. A lóvásáron természetszerűleg mérsékelt felhajtás mellett az árak magasak voltak. Bival és juh kevés volt.

— **Külügy-Hadügy** az egyetlen magyar katonai hetilap, mely állandóan közöl aktuális katonai cikkeket, tájékoztató rajzokat és térképeket, új rendelkezéseket stb. Tanácsot ad katonai ügyekben, hírt szerez a hadbavonulatról. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII. Népszínház u. 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutatvány számot készségi küld. Aki megismeri, azonnal megszereti e kitűnő lapot.

— **Karácsonyi Album 1915.** Rózsavölgyi és Társa a legnagyobb magyar zeneműkiadó, ez évben ismét egy kiváló tartalmu, nagy, magyar zenegyűjteményt hozott karácsonra piacra. Csodálnunk kell a kiadók áldozatkészségét. Értékesebb zenészműveket tartalmaz az új Karácsoni Album. Mult évben a sok ezer példányból álló kiadás rövid pár hét alatt teljese elfogyott. Ez évben kárpótlást nyerne mindazok, akik az előző Albumvásárlásától eltek és új örömeiket hoz azok számára, akik a mult évi kötetből derűt, vidámságot, szórakozást, vigaszt és élvezetet merítettek egy esztendőn át. Az Album ez évben sokkal többet és értékesebbet tartalmaz, mint a mult évi. 106 oldalon, az 1914 évi legnagyobb sikerű operett, mű-, kabaré-, katonanóta-, szalon-és táncdarábok.

színe-javát adta a kiváló kiadó cég. Az Album kiállítása izléses rokonszenves és igen alkalmas karácsoni ajándék. A fűzött példányokon kívül, melyeknek ára 5 korona készülték kötött példányok is, ezeknek ára 7 korona. Kapható a helyi könyvkereskedésekben, lapunk kiadó hivatalában és megrendelhető a kiadónál, Rózsavölgyi és Társánál Budapest IV., Szervita-tér 5.

— **Yes—Oui—Si** címmel Dr Miles Lajos szerkesztésében és Sármin Arnold laptulajdonos kiadásában Budapest, III. Lajos-u. 92. sz. a. kitűnő folyóirat jelenik meg az angol, francia és német nyelvek gyakorlati elsajátítására. A „Székelyország” olvasói ingyen mutatványszámot kapnak, ha azt egy levelező-lapon a folyóirat kiadójától kérik.

— **Az apró sütemények beszüntetése** miatt ezután fehér veklit és fehér kenyeret fogok sütni. Székelyudvarhely, 1915. dec. 10. Tisztelettel: Schubert János, sütőmester.

A világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-es katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. újság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatala, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

Kolera és tifusz ellen

kipróbált és számtalan esetben feltétlenül bevált gyógyítási módszer tartalmaz a néh. Derzsi József pap-tanár

ÉLET KÖNYVE, mely 3 koronáért kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak jóra való szorgalmas fiut vagy leányt felvesz Betegh Pál könyvnyomtató-intézetbe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy al gimnáziumot végzettek előnyben részesülnek.

A harctérre mindenki küldhet és tábori borítékban küldjön is hírlapot itthonról.

Névjegyek, megírók és mindenféle nyomtatványok készítenek e lap kiadóhivatalában.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató Int. Székelyudvarhelyt.